

"ҚАЗАҚСТАН ҚОР БИРЖАСЫ" АҚ

"Қазақстан қор биржасы" АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен
(2021 жылдың 23 маусымындағы
№ 42 отырыс хаттамасы)

б е к і т і л д і

2021 жылдың 07 шілдесінен бастап
қолданысқа енгізілді

Деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру **ЕРЕЖЕЛЕРІ**

Алматы қ.

2021

ТҮЗЕТУЛЕР ПАРАҒЫ

1. № 1 өзгертулер мен толықтырулар:

- "Қазақстан қор биржасы" АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен (2021 жылдың 29 қарашасындағы № 67 отырыс хаттамасы) бекітілді;
- 2021 жылдың 20 желтоқсанынан бастап қолданысқа енгізілді.

Осы Ережелер Қазақстан Республикасының заңнамасына және "Қазақстан қор биржасы" АҚ (бұдан әрі – Биржа) жарғысына сәйкес әзірленді және Биржаның сауда-саттық жүйесінде өткізілетін деривативтер нарығындағы туынды қаржы құралдарының сауда-саттығы бойынша есеп айырысуды жүзеге асыру шарттары мен тәртібін анықтайды.

1. бап Негізгі ұғымдар мен шартты белгілер

1. Осы Ережелерде Биржаның "Қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клиринг қызметін жүзеге асыру Ережесі" ішкі құжатында (бұдан әрі – клиринг ережесі), сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында анықталған ұғымдар мен терминдер пайдаланылады.
2. Осы Ережелердің мақсаттары үшін:
 - 1) банктік шот деп клирингілік қатысушының қазақстандық теңгедегі банктік шоты түсініледі, ол Биржадан осы клирингілік қатысушының талаптарын төлеуге түсетін ақшаны есепке алу үшін пайдаланылады;
 - 2) кепілдік жарна деп клирингілік қатысушының деривативтер нарығының клирингілік кепілдік қорына жасаған жарнасы түсініледі;
 - 3) кепілдікті қамту деп осындай ұғым Клирингілік ережелерде анықталғандай, мәмілелердің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында ескерілетін клирингілік қатысушылардың қамтулары түсініледі;
 - 4) қолжетімді сома деп Клирингілік ережелерге сәйкес клирингілік қатысушының пайдасына Биржаның корреспонденттік шотынан аудару үшін рұқсат етілген, деривативтер нарығы бойынша Биржаның ішкі есепке алу жүйесіндегі осы клирингілік қатысушының есептік шоттарында ескерілетін ақша сомасы мен күнделікті клиринг нәтижелері бойынша анықталған кепілдік қамту сомасы арасындағы айырма болып табылатын, ақша сомасы түсініледі;
 - 5) мәмілелер деп Биржаның сауда-саттық жүйесінде жасалған деривативтер нарығының туынды қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелер түсініледі;
 - 6) есеп шоты деп Биржаның сауда-саттық жүйесінде жүргізілетін сауда-саттыққа байланысты есеп айырысулар бойынша ақшаны есепке алудың жалпы шарттары мен тәртібін реттейтін, Биржаның ішкі құжатына сәйкес Биржаның ашылуы мен жүргізілуі клирингілік қатысушылардан Биржаның корреспонденттік шоттарына түсетін ақшаны Биржаның есепке алуы мақсатында жүзеге асырылатын, Биржаның ішкі есеп жүйесіндегі клирингілік қатысушының шоты түсініледі.
3. Осы Ережелерде пайдаланылатын өзге де ұғымдар мен терминдер Қазақстан Республикасының заңнамасында және Биржаның басқа да ішкі құжаттарында анықталған ұғымдар мен терминдерге ұқсас.
4. Осы Ережелерде пайдаланылатын ұғымдар мен терминдер Биржаның басқа ішкі құжаттарында, Биржаның хат алмасуында және биржалық ақпаратта қолданылуы мүмкін.

2 бап. Есеп айырысулар туралы жалпы қағидалар

1. Есептесулерге мыналар кіреді:
 - 1) клирингілік қатысушылардың Биржа пайдасына төлемдер жүргізуі:
клиринг нәтижелері бойынша анықталған міндеттемелер сомасын Биржаның корреспонденттік шотына аудару арқылы Биржа алдындағы міндеттемелерін орындау мақсатында;

биржалық сауда-саттықта жасалатын мәмілелерді қамтамасыз ету мақсатында;

- 2) клиринглік қатысушылардың банктік шоттарына ақша аудару арқылы олардың өтініштеріне сәйкес клиринглік қатысушылардың пайдасына Биржаның төлемдер жүргізуі.
2. Клиринглік қатысушы үшін деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру үшін негіз болып табылады:
 - 1) Биржа алдындағы міндеттемелерді орындау кезінде – Клиринглік ережелерге сәйкес клиринглік қатысушыларға қалыптастырылған және ұсынылған клиринглік есептер;
 - 2) клиринглік қатысушылар мәмілелерді қамтамасыз ету ретінде Биржаның корреспонденттік шотына ақша аударған кезде – клиринглік қатысушылар дербес анықтайтын құжаттар.
3. Биржа үшін деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша Биржаның есеп айырысуды жүзеге асыруы үшін негіз болып табылады:
 - 1) клиринглік қатысушылардың осы Ережелердің 8 бабына сәйкес жасалған өтініштері;
 - 2) Клиринглік ережелерге сәйкес қалыптастырылған клиринглік есептер.
4. Биржа есеп айырысуларды "төлемге қарсы төлем" тәртіптемесінде жүзеге асырады, бұл Биржаның клиринглік қатысушының талабын орындауы осы клиринглік қатысушы Клиринглік ережелерге сәйкес (болған кезде) анықталатын Биржа алдындағы өзінің қарсылама міндеттемесін толық орындағаннан кейін ғана мүмкін болатындығын білдіреді.
5. Есеп айырысуды жүзеге асыру кезінде клиринглік қатысушы Биржаның корреспонденттік шотына (корреспонденттік шоттарына) ақша аударуды қамтамасыз етуге міндетті.

Клиринглік қатысушылардың Биржаның корреспонденттік шотына ақша аударғанын растау үшін Биржа өзінің корреспондент-банктерінің құжаттарын ғана басшылыққа алады. Клиринглік қатысушылар ұсынған құжаттарды мұндай растау ретінде Биржа қабылдамайды және қарамайды.

(Осы тармақ Биржаның Директорлар кеңесінің 2021 жылдың 29 қарашасындағы шешімімен өзгертілді)

6. Төлемдерді сәйкестендіру және клиринглік қатысушылардан Биржа алдындағы міндеттемелерін төлеу, жасалатын мәмілелер бойынша кепілдікті қамтамасыз етуді енгізу немесе кепілдік жарналарын енгізу ретінде Биржаның корреспонденттік шотына түсетін меншікті және/немесе клиенттік ақшаны бөлек ішкі есепке алу мақсатында клиринглік қатысушылар төлем құжаттарында төлем түрін білдіретін және Биржаның ішкі есепке алу жүйесіндегі есепке алу шоттары бойынша ақшаны бірдей бөлуге мүмкіндік беретін арнайы кодтарды көрсетуі тиіс.

Осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген арнайы кодтар, сондай-ақ осы клиринглік қатысушының пайдасына ақша аударуды жүзеге асыру қажет болатын банк шотының деректемелерін анықтау мақсатында клиринглік қатысушы осы Ережелердің 3 қосымшасының нысаны бойынша өтініш берген кезде белгіленуі тиіс.

Мұндай кодтардың тізімін Биржаның есеп айырысу бөлімшесіне жетекшілік ететін Биржа Басқармасының мүшесі бекітеді және Биржаның интернет-ресурсында (www.kase.kz) жарияланады.

7. Әрбір клиринглік қатысушы Биржаның "Клиринглік қатысушылар туралы қағида" атты ішкі құжатына сәйкес оған берілген санатты ескере отырып, есеп айырысуды жүзеге асырады.

8. Деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысулар есеп айырысу-клиринг сессияларын өткізу уақытын регламенттейтін Биржаның ішкі құжатымен белгіленген мерзімде жүзеге асырылады.
9. Биржаның клирингілік қатысушылардың талаптары мен міндеттемелерінің сомаларын олардың есептік шоттарында көрсетуі деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысу-клирингілік сессия аяқталғаннан кейін жүзеге асырылады.

Клирингілік ережелерге сәйкес қалыптастырылған клирингілік есептер Биржаның есеп шоттарында деривативтер нарығындағы сауда-саттық және клиринг қорытындылары бойынша анықталған клирингілік қатысушылардың талаптары мен міндеттемелерінің сомаларын көрсетуі үшін негіз болып табылады.

3 бап. Биржаның корреспонденттік шоттары

(Осы атау Биржаның Директорлар кеңесінің 2021 жылдың 29 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)

1. Биржа деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру үшін, сондай-ақ клирингілік қатысушылардың қазақстандық теңгедегі кепілдік жарналарын және қамтуларын сақтау үшін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі қазақстандық теңгедегі корреспонденттік шотты пайдаланады.

Биржа шетел валюталарындағы клирингілік қатысушыларды қамтуларды сақтау үшін шетел банктеріндегі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі шетел валюталарындағы корреспонденттік шоттарды пайдаланады.

Биржаның корреспонденттік шоттарының деректемелері Биржаның интернет-ресурсында (www.kase.kz) жарияланады.

(Осы тармақ Биржаның Директорлар кеңесінің 2021 жылдың 29 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)

2. Корреспонденттік шоттың деректемелері өзгерген жағдайда Биржа бұл туралы клирингілік қатысушыларға электрондық пошта арқылы жеке хабарламалар жіберу және Биржаның интернет-ресурсында тиісті ақпараттық хабарламалар мен корреспонденттік шоттың өзгертілген деректемелерін жариялау арқылы хабарлайды.

Биржа клирингілік қатысушыларды Биржаның корреспонденттік шотының өзгертілген деректемелерін есептеу кезінде қолдану басталғанға дейін бес жұмыс күнінен кешіктірмей өзінің корреспонденттік шоты деректемелерінің өзгергені туралы хабардар етуге міндетті.

4 бап. Клирингілік қатысушылардың банктік шоттары

1. Биржадан түсетін қазақстандық теңгені есептеу және есепке алу үшін клирингілік қатысушылар Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде, Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде немесе "Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі" АҚ-да ашылған қазақстандық теңгедегі меншікті банктік шоттарын пайдалануға құқылы.

Биржадан түсетін шетел валютасын есептеу үшін клирингілік қатысушылар Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде, шетел банктерінде немесе "Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі" АҚ-да ашылған шетел валютасындағы меншікті банк шоттарын пайдалануға құқылы.

Клирингтік қатысушылар есеп айырысуларды бөлек жүзеге асыру және меншікті және клиенттік ақшаны есепке алу үшін жекелеген банк шоттарын пайдалануға құқылы.

(Осы тармақ Биржаның Директорлар кеңесінің 2021 жылдың 29 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)

2. Клирингтік қатысушылар Биржадан түсетін қазақстандық теңгені есепке алуға арналған банктік шоттардың деректемелерін осы Ережелердің 1 қосымшасының нысаны бойынша Биржаға беруге міндетті.

Клирингтік қатысушылар Биржаға осы Ережелердің 4 қосымшасының нысаны бойынша Биржадан түсетін шетел валюталарын есепке алуға арналған шетел валютасындағы банктік шоттарының деректемелерін ұсынуға міндетті *(осы абзац Биржаның Директорлар кеңесінің 2021 жылдың 29 қарашасындағы шешімімен енгізілген)*.

3. Клирингтік қатысушылар осы баптың 2 тармағына сәйкес Биржаға берілген банктік шоттарының деректемелерінің өзгергені немесе жабылғаны туралы Биржаға дереу хабарлауға міндетті.
4. Клирингтік қатысушы Биржаға банктік шоттарының анық емес деректемелерін беру салдары үшін, сондай-ақ Биржаның осындай анық емес деректемелерді пайдалануына байланысты Биржаның ықтимал залалдарын өтеуді қоса алғанда, осы баптың 3 тармағында белгіленген міндеттерді бұзу салдары үшін толық жауапты болады.

5 бап.

Клирингтік қатысушылардың Биржаның пайдасына төлемдері

1. Биржа алдында міндеттемесі бар клирингтік қатысушы есеп айырысу-клирингтік сессияларды өткізу уақытын регламенттейтін Биржаның ішкі құжатында белгіленген мерзімнен кешіктірмей Биржаның корреспонденттік шотына осындай міндеттемені төлеуге қазақстандық теңгені есептеуді қамтамасыз етуге немесе осы міндеттемені Клирингтік ережелерде қарастырылған өзге де тәсілмен орындауға міндетті.
2. Клирингтік қатысушы деривативтер бойынша сауда-саттық күні басталғанға дейін де, сондай-ақ осындай сауда-саттық күні ішінде де қамтамасыз етуді қалыптастыру үшін Биржаның корреспонденттік шоттарына (осы баптың 1 тармағында көрсетілген міндеттемелерді орындаудан басқа) ақша аударуға құқылы *(осы тармақ Биржаның Директорлар кеңесінің 2021 жылдың 29 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)*.
3. Клирингтік қатысушыға есеп айырысуды жүзеге асыру кезінде төлемдерді Биржаның пайдасына оның филиалдарына, еншілес ұйымдарына немесе кез келген өзге үшінші тұлғаларға беруге тыйым салынады.

Осы тармақтың бірінші абзацында белгіленген тыйым клирингтік қатысушының Биржа алдындағы міндеттемелерін өз бетінше орындауға мүмкіндігі болмаған жағдайда Биржа Басқармасы Төрағасының немесе Биржаның есеп айырысу бөлімшесіне жетекшілік ететін Басқарма мүшесінің жазбаша рұқсатымен қолданылмауы мүмкін. Бұл жағдайда клирингтік қатысушы өз міндеттемелерін орындай алмау себептерінің сипаттамасын, сондай-ақ клирингтік қатысушының міндеттемелерін орындау бойынша төлемді жүзеге асыратын заңды тұлғаның атауы мен банктік деректемелерін қамтитын өтініш беруі тиіс. Өтінішке Биржаға ұсынылған қол қою үлгілері бар құжатқа сәйкес осы клирингтік қатысушының атынан бірінші қол қою құқығы бар тұлға қол қоюы тиіс.

6 бап.

Клирингтік қатысушылардың пайдасына Биржаның төлемдері

1. Мұндай талап клирингілік қатысушының осы Ережелердің 3 қосымшасының нысаны бойынша жасалған өтінішімен ресімделсе (осы баптың 2 тармағында белгіленген шектеуді ескере отырып), Биржа өзінің корреспонденттік шотынан клирингілік қатысушының пайдасына ақша аударуға қойылатын талаптарын орындау үшін ақша аударуға төлем тапсырмасын беруге міндетті.
2. Осы баптың 1 тармағында көрсетілген өтініштерді алған кезде Биржа олардың осы Ережелердің 8 бабында белгіленген шарттарға сәйкестігін тексереді. Мұндай өтініш осы Ережелердің 8 бабында белгіленген шарттардың кез келгеніне сәйкес келмесе, Биржа ақша аударуға арналған өтінішті қабылдаудан бас тартуға міндетті.
3. Ақша аударуға арналған өтініш осы Ережелердің 8 бабында белгіленген талаптарға сәйкес келген жағдайда, Биржа корреспондент банкке клирингілік қатысушыға ақша аударуға арналған төлем тапсырмасын көрсетілген өтінішті алғаннан кейін бір сағат ішінде береді.

7 бап. Биржаның корреспонденттік шотында ақшаны сақтау

1. Клирингілік қатысушы Биржаға осы Ережелердің 2 қосымшасының нысаны бойынша жасалған Биржаның корреспонденттік шотында ақшаны сақтау туралы өтініш беруге құқылы. Биржаның клирингілік қатысушылардан Биржаның корреспонденттік шотында ақшаны сақтау туралы өтініштерді қабылдау уақыты – Нұр-Сұлтан қаласының уақытымен сағат 09.00-ден 17.30-ға дейін.
2. Биржаның корреспонденттік шотында ақшаны сақтау туралы өтініш клирингілік қатысушының Биржаның корреспонденттік шотында күнделікті клиринг қорытындылары бойынша есептелген өзінің барлық қолжетімді сомасын тұрақты негізде (белгілі бір мерзімсіз) сақтау ниетін білдіретін құжат болып табылады.
3. Осы Ережелердің 2 қосымшасының нысаны бойынша өтінішке трейдер немесе клирингілік қатысушының өзге де уәкілетті қызметкері қол қояды және "eTransfer.kz" ақпарат беру жүйесінде электрондық цифрлық қолтаңбаны қолдана отырып, электрондық нысанда немесе қағаз жеткізгіште табыс етілуі тиіс.

8 бап. Клирингілік қатысушылардың ақша аударуға өтініш беру шарттары

1. Клирингілік қатысушы биржаға осы Ережелердің 3 қосымшасының нысаны бойынша жасалған, Клирингілік ережелерге сәйкес анықталған қолжетімді сомадан аспайтын мөлшерде оның пайдасына ақша аудару туралы өтініш беруге құқылы. Клирингілік қатысушылардан олардың пайдасына ақша аудару туралы өтініштерді Биржаның қабылдау уақыты деривативтер нарығындағы сауда-саттық күні басталғаннан бастап Нұр-Сұлтан қаласының уақытымен сағат 17.30-ға дейін.
2. Клирингілік қатысушының пайдасына ақша аудару туралы өтініш осы клирингілік қатысушының Биржаның корреспонденттік шотындағы клирингілік қатысушының қолжетімді сомасының барлығын немесе бір бөлігін аудару жөніндегі талабы болып табылады және Клирингілік ережелерге сәйкес деривативтер нарығының сауда-клирингілік жүйесінде жүзеге асырылған осындай аударым мүмкіндігін тексерудің оң нәтижесі болған кезде Биржа орындауы тиіс.

Осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген тексеру нәтижесі теріс болған жағдайда, Биржа мұндай өтінішті орындамайды.

3. Клирингілік қатысушының пайдасына ақша аудару туралы өтінішті клирингілік қатысушы трейдердің немесе клирингілік қатысушының өзге де

уәкілетті қызметкерінің электрондық цифрлық қолтаңбасын қолдана отырып, "eTransfer.kz" ақпарат беру жүйесінде XML-форматта электрондық нысанда Биржаға ұсынады.

4. Осы баптың күші клирингілік қатысушының кепілдік жарнасын қайтару жағдайларына қолданылмайды. Кепілдік жарнаны қайтару шарттары мен тәртібі Клирингілік ережелерде белгіленген.

9 бап. Деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру кезіндегі шектеулер

1. Клирингілік қатысушы немесе оның бенефициарлық меншік иесі террористік қызметке қатысы бар адамдардың тізіміне, терроризмді және экстремизмді қаржыландырумен байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесіне, жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландырумен байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесіне енгізілген кезде, Биржа қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша Биржаның ішкі құжаттарында қарастырылған тәртіппен және мерзімдерде, клиенттердің операцияларын тоқтату тәртібін реттейтін Биржаның ішкі құжатына сәйкес осындай клирингілік қатысушының ақшасымен операцияларды тоқтату бойынша іс-шараларды жүзеге асырады.
2. Биржа қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасына және Биржаның ішкі құжаттарына сәйкес осы баптың 1 тармағында көрсетілген клирингілік қатысушымен деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру бойынша операцияларды қайта бастайды.

10 бап. Клирингілік қатысушының төлем тәртібін бұзуы

1. Клирингілік қатысушы төлем тәртібін бұзу деп мыналар танылады (осы баптың 2 тармағында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып):
 - 1) Биржаның корреспонденттік шотына есеп айырысуды жүзеге асырған күні осы клирингілік қатысушының міндеттеме сомасын есепке қоспау немесе толық емес көлемде есепке қоспау;
 - 2) Биржаның корреспонденттік шотына осы қатысушы міндеттемесінің сомасын есеп айырысу-клирингілік сессияларын өткізу уақытын реттейтін Биржаның ішкі құжатымен белгіленген уақыттан кешірек қосу.
2. Клирингілік қатысушының тиісті міндеттемесін ол Клирингілік ережелерге сәйкес дербес реттесе, осы баптың 1 тармағында көрсетілгендердің ішінен болған жағдайлар төлем тәртібін бұзу деп саналмайды.
3. Клирингілік қатысушының төлем тәртібін бұзуы Биржаның осы клирингілік қатысушының талаптарын және оның ақшаны қайтару жөніндегі талаптарын орындамауы үшін сөзсіз және жеткілікті негіз болып табылады.
4. Төлем тәртібін бұзуға жол берген клирингілік қатысушының міндеттемелерін реттеу тәртібі Клирингілік ережелерде белгіленген.
5. Төлем тәртібін бұзуға жол берген клирингілік қатысушы Биржа Басқармасының шешімі бойынша барлық немесе жекелеген қаржы құралдарының сауда-саттығына қатысудан шеттетілуі мүмкін. Мұндай шеттету мерзімі Биржа Басқармасының шешімімен белгіленеді.

11 бап. Биржаның клирингілік қатысушының талаптарын орындамауы

1. Биржаның осы Ережелердің 12 бабында белгіленген шектеулерді ескере отырып, клирингтік қатысушының талаптарын орындамауы деп танылады:
 - 1) клирингтік қатысушының ақша аудару бойынша орындауға жататын талаптарының сомасын есепке жатқызбау немесе толық емес көлемде есепке жатқызу;
 - 2) клирингтік қатысушының банк шотының деректемелерін оның талабын төлеуге төлемді жүзеге асыру кезінде бұзу.
2. Талаптарын Биржа орындамаған клирингтік қатысушы нақты залалды және/немесе тұрақсыздық айыбын өндіріп алу туралы өтінішпен Даулар мен келіспеушіліктерді шешу жөніндегі комиссияға жүгінуге құқылы.

12 бап. Биржаның жауапкершілігін шектеу

1. Биржа келесілердің орындалмағаны және/немесе есепке қосылмағаны және/немесе толық көлемде есепке қосылмағаны үшін жауапты болмайды:
 - 1) қандай да бір күндегі клирингтік қатысушының талаптары, егер осы клирингтік қатысушы осы күні Биржа алдындағы өз міндеттемесін орындамаса;
 - 2) клирингтік қатысушының талаптары, егер осы клирингтік қатысушыға, оның бас ұйымына немесе бенефициарлық меншік иесіне қатысты ақша аудару мүмкіндігін қосымша тексеру және/немесе сәйкестендіру және/немесе бағалау процедуралары немесе салдары Биржаның корреспондент-банкiнiң осы клирингтік қатысушыға ақша аударуға арналған тапсырмасын орындамауы, толық немесе уақтылы орындамауы болып табылатын өзге процедуралар жүргізілсе.
2. Биржа клирингтік қатысушылардың талаптарын уақтылы орындау үшін өз құзыретіне кіретін шараларды қабылдайды.
3. Кез келген жағдайда Биржа төлейтін тұрақсыздық айыбының мөлшері клирингтік қатысушының орындалмаған талабы (клирингтік қатысушылардың орындалмаған талаптары) мөлшерінің 0,05 %-нан аспауы тиіс, ал ішінара орындалған жағдайда – тұрақсыздық айыбының мөлшері талаптың орындалмаған бөлігі мөлшерінің 0,05 %-нан аспауы тиіс.

13 бап. Еңсерілмейтін күш жағдайлары

1. Еңсерілмейтін күш жағдайлары деп:
 - 1) өрт, жер сілкіністері және өзге де дүлей зілзалалар, соғыс, соғыс қимылдары, террористік актілер, халық толқулары, ереуілдер, құлыптар, эмбарго, мемлекеттік органдар белгілеген өзге де экономикалық санкциялар, тыйым салулар мен шектеулер;
 - 2) Биржа және/немесе қатысушылар есеп айырысуды жүзеге асыру үшін пайдаланатын "Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы" РМК бағдарламалық-техникалық құралдарының ақаулығы.
2. Қазақстан Республикасының тиісті (құзыретті) органының немесе тиісті мемлекеттің өзге де құзыретті органының (ұйымының) құжаты осы баптың 1 тармағының 1) тармақшасында көрсетілген жағдайлар арасынан еңсерілмейтін күш жағдайларының басталу фактісін растайтын және оның қолданылу ұзақтығын анықтайтын құжат болып табылады.
3. Осы баптың 1 тармағының 2) тармақшасында көрсетілген еңсерілмейтін күш жағдайының басталу фактісін растайтын және оның қолданылу ұзақтығын анықтайтын құжат "Қазақстандық банкаралық есеп айырысу орталығы" РМК бірінші басшысы немесе оны алмастыратын адам қол қойған анықтама немесе өзге құжат болып табылады.

4. Еңсерілмес күш жағдайының туындауына байланысты есеп айырысуларды жүзеге асыру мүмкін еместігі туындаған тұлға осындай есеп айырысулар шеңберінде төлемдер бенефициарларын еңсерілмес күш жағдайының басталуы, оның қолданылуының болжамды мерзімі және оның тоқтатылуы туралы дереу хабардар етуге міндетті.

Осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген тұлға клирингілік қатысушы болып табылса, мұндай клирингілік қатысушы Биржаға оны алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде осы баптың 2 тармағында немесе 3 тармағында көрсетілген құжатты ұсынуға міндетті.

5. Биржа және/немесе клирингілік (клирингілік) қатысушы (қатысушылар) егер мұндай бұзушылық тиісті талаптар және/немесе міндеттемелер туындағаннан кейін басталған еңсерілмейтін күш жағдайларының әрекетінен туындаған және Биржа және/немесе клирингілік (клирингілік) қатысушы (қатысушылар) алдын ала болжай алмаған немесе алдын ала алмаған жағдайда талаптарды және/немесе міндеттемелерді орындау мерзімдерін бұзғаны үшін жауапкершіліктен босатылады.
6. Еңсерілмес күш жағдайлары туындаған кезде есеп айырысуды жүзеге асыру мерзімдері осындай жағдайдың әрекеті уақытына мөлшерлес кейінге шегеріледі.

14 бап.

Тұжырымды қорытынды

1. Реттеу тәртібі осы Ережелерде және Биржаның өзге ішкі құжаттарында белгіленбеген деривативтер нарығындағы сауда-саттықтар бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыруға байланысты жағдайлар, сондай-ақ деривативтер нарығындағы сауда-саттықтар бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыруға байланысты кез келген даулар Даулар мен жанжалдарды шешу жөніндегі комиссияның шешуіне жатады. Мұндай рұқсат мүмкін болмаған кезде – Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес.
2. Осы Ережелер қажеттілігіне қарай, бірақ үш жылда бір реттен сиретпей өзектендіруге жатады.

Басқарма Төрайымы

Алдамберген А. Ө.

Деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру ережелеріне

1 қосымша

**Банктік шоттың
ДЕРЕКТЕМЕЛЕРІ**

(клиринглік қатысушының атауы)	Парақ ¹
Беру күні және уақыты	☐ бұрын берілгендерге қосымша ²
Банк шотының деректемелері қолданылатын күн	☐ бұрын берілгендердің орнына ²
Клиринглік қатысушының банктік шотының түрі	☐ бірінші рет беріледі ²
	☐ өз ақшасын есепке алуға арналған өз банк шоты ²
	☐ клиенттік ақшаны есепке алуға арналған жеке банктік шот ²

Бенефициардың атауы ²	
Банктік шоттың нөмірі (ЖСК ⁴)	
БСН ⁵	
Бенефициар банктің атауы ⁶	
Бенефициар банктің БСК ⁷	
Кбе ⁸	

¹ "n-нан X-ші парақ" форматында.

² Керек нұсқаны × немесе ✓ таңбасымен белгілеңіз.

³ Осы қосымшада бенефициар деп клиринглік қатысушы түсініледі.

⁴ Банктік шоттың нөмірі болып табылатын жеке сәйкестендіру коды.

⁵ Клиринглік қатысушының бизнес-сәйкестендіру нөмірі.

⁶ Клиринглік қатысушының банктік шоты ашылған банктің атауы.

⁷ Клиринглік қатысушының банктік шоты ашылған банктің банктік сәйкестендіру коды.

⁸ Бенефициардың коды.

[Бірінші басшының лауазымы]

[қолы]

[Инициалдары, тегі]

[Бас бухгалтердің лауазымы]

[қолы]

[Инициалдары, тегі]

Қолтаңбалар тексерілді

(тексерген Биржа қызметкерінің жеке мөртабаны, тексеру күні)

Деривативтер нарығындағы
сауда-саттық бойынша есеп
айырысуларды жүзеге
асыру ережелеріне

2 қосымша

(Осы қосымша Биржаның Директорлар кеңесінің 2021 жылдың 29 қарашасындағы шешімімен өзгертілген)

Биржаның корреспонденттік шотында ақшаны сақтау туралы

Ө Т І Н І Ш

	"Қазақстан қор биржасы" АҚ
(клирингтік қатысушының атауы)	Өтінішті беру күні
	Өтініш беру уақыты
	Өтініш қолданылатын күн
Клирингтік қатысушының есепке алу шотының түрі	☐ меншікті есепке алу шоты*
	☐ біріктірілген клиенттік есепке алу шоты*

Осымен жоғарыда аталған клирингтік қатысушы Биржаның корреспонденттік шотында ақшаны (валютаның кодтық үш әріптік белгісін көрсету, мысалы: KZT, USD) сақтау ниеті туралы мәлімдейді:

Осы өтініш клирингтік қатысушы өзге өтінішті кешірек бермегендіктен қолданылады.

* Керек нұсқа × немесе ✓ таңбасымен белгілеу.

Клирингтік қатысушының атынан (трейдердің немесе уәкілетті қызметкердің қолы, инициалдары, тегі)	Трейдердің немесе уәкілетті қызметкердің қолы тексерілді ☐ Қабылданды ☐ Қабылданбады Қабылдауда бас тарту себебі: (тексерген Биржа қызметкерінің жеке мөртабаны, тексеру күні)
---	--

Деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру ережелеріне

3 қосымша

Клирингтік қатысушының пайдасына ақша аудару туралы

ӨТІНІШ

xml-файлды қалыптастыру туралы маманданым

Кодтау – utf-8.

Файл міндетті өзгермейтін тақырыпты қажет етеді:

<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>

Файл атауының мысалы: XML24KASPI35.xml

Файл атауының құрамы	Файл атауы бөлімдерінің сипаттамасы
Форматтың атауы	әрқашан XML24
Клирингтік қатысушының коды	5 таңба. мысалы: KASPI
Хабарламаның реттік нөмірі	Әрқашан хабарлама ішіндегі "NUMBER" өрісіндегі мәнге тең

Барлық файл тегтері <MESSAGE> түбірлік тегінде болады. Барлық тегтердің болуы, тіпті бос мәнмен де қажет. Жоғарғы регистр қолданылады.

Тегтер	Файл ішіндегі тегтердің сипаттамасы
<NUMBER>	Міндетті түрде. Хабарламаның бірегей реттік нөмірі
<DATETIME>	Міндетті түрде. Хабарламаны dd.mm.yyyy hh24:mi:ss форматта қалыптастыру күні мен уақыты, мысалы: 07.07.2020 11:05:00
<FIRMCODE>	Міндетті түрде. Клирингтік қатысушының коды
<BIN>	БСН, бар болса
<CURRENCY>	Міндетті түрде. Халықаралық форматтағы валюта коды, мысалы: KZT
<AMOUNT>	Шығаруға арналған сома. Мысалы,80000000.00
<ACCOUNTTYPE>	Міндетті түрде. Ақша аударылатын есептік шотты таңдауға арналған арнайы код.
<IBAN>	Банктік шоттың нөмірі. Көрсетілмесе, бұрын берілген банктік шоттың деректемелері пайдаланылатын болады.
<TRADER>	Міндетті түрде. Трейдердің немесе уәкілетті қызметкердің тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) толық, кириллицада.

XML24 файлды толтыру мысалы:

Файлдың атауы:

XML24KASPI35.xml

Мәтіні:

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>

<MESSAGE>

<NUMBER>35</NUMBER>

<DATETIME>07.07.2021 11:05:00</DATETIME>

<FIRMCODE>KASPI</FIRMCODE>

<BIN>950740000547</BIN>

<CURRENCY>KZT</CURRENCY>
<AMOUNT>1221.00</AMOUNT>
<ACCOUNTTYPE>DVOWN</ACCOUNTTYPE>
<IBAN>KZ48722S000000010424</IBAN>
<TRADER>Иванов Владимир Иванович</TRADER>
</MESSAGE>

Деривативтер нарығындағы сауда-саттық бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру ережелеріне

4 қосымша

(Осы қосымша Биржаның Директорлар кеңесінің 2021 жылдың 29 қарашасындағы шешімімен енгізілген)

**Шетел валютасындағы банктік шоттардың
ТІЗІМІ МЕН ДЕРЕКТЕМЕЛЕРІ**

(клирингтік қатысушының орыс және ағылшын тілдеріндегі атауы/ SWIFT- RUR6 ³ транслитерацияСЫНда)	Парақ ¹
	(валюта коды ²)
Беру күні және уақыты	☐ Бұрын берілгендерге қосымша ⁵
Банктік шоттың деректемелері қолданылатын күн	☐ Бұрын берілгендердің орнына ⁵
Клирингтік қатысушының банктік шотының түрі ⁴	☐ Бірінші рет беріледі ⁵
	☐ меншікті ақшасын есепке алуға арналған меншікті банктік шоты ⁵
	☐ клиенттік ақшаны есепке алуға арналған меншікті банктік шоты ⁵
Қызмет көрсетуші банктің атауы және мекен-жайы ⁶	
Клирингтік қатысушының банктік шотының нөмірі	
Клирингтік қатысушының SWIFT BIC (бар болса)	
SWIFT BIC және қызмет көрсететін банктің өзге де сәйкестендіргіштері	
Делдал банктің атауы, мекен-жайы және SWIFT BIC ⁷	
Қызмет көрсететін банктің БСК және ЖСН ⁸	
қызмет көрсетуші банктің РФ ОБ-дегі корреспонденттік шоты ⁹	

¹ "n-ден X-ші парақ" форматында. Валютаның әрбір түрі бойынша деректемелердің жеке тізімі беріледі.

² Валютаның кодтық үш әріптік белгіленуі, мысалы, USD

³ Орыс және ағылшын тілдеріндегі атауы. Ресей рублінде деректемелерді ресімдеу кезінде SWIFT-RUR6 транслитерациясындағы атауды да көрсету қажет.

⁴ Бөлім банктік емес ұйымдар болып табылатын клирингтік қатысушылардың толтыруына арналған.

⁵ Керек нұсқаны × немесе ✓ таңбасымен белгілеу.

⁶ Ресей рубліндегі деректемелерді толтыру кезінде орыс тіліндегі атауын және Swift-RUR6 транслитерациясын көрсету қажет.

⁷ Делдал-банк болған жағдайда толтырылады.

⁸ Ресей рублімен деректемелерді ресімдеу кезінде толтырылады.

⁹ Ресей Федерациясының Орталық Банкі.

[Бірінші басшының лауазымы]

[қолы]

[Инициалдары, тегі]

[Бас бухгалтердің лауазымы]

[қолы]

[Инициалдары, тегі]

Қолтаңбалар тексерілді

(личная печать проверившего работника Биржи, дата проверки)